

3 Jaar natuurwaarnemingen "Vuile Plas"

De "Vuile Plas" (U.T.M.: ES.99.66 - ES.99.67) ligt langs de grens met Edegem op het grondgebied van de gemeente Kontich (in het noordwesten t.o.v. het centrum) en beslaat een oppervlakte van 20 ha of 1/5 km².

Het terrein is gelegen ten westen van de snelweg E19, ten zuiden van de Edegemse Beek, ten oosten van de gerestaureerde hoeve "Vuile Plas" (vandaar de naam van het gebied) en ten noorden van de Baddenbroekse hoeven.

De aldaar aangevoerde zandgronden waren be doeld om er de aansluiting van de Grote Ring rond Antwerpen mee aan te leggen. Daar die ring er niet kwam, is die zandvlakte stilaan, na afgravingen, geëvolueerd tot een gevarieerd terrein met ondiepe plassen met rietkraag, berkenbosjes en enkele open zandstukken.

Ik ben aan het inventariseren van het gebied begonnen na een vergadering betreffende de "Vuile Plas" in "De Ijsvogel" o.l.v. Wim Cambien in het vroege voorjaar van 2000. Zo bracht ik de laatste 3 jaar 112 bezoeken aan het terrein ('00: 43 x, '01: 43 x, '02: 26 x).

Daar ik nog geen 2 km van het gebied woon, trok ik tijdens de voormiddag bij meestal min of meer zonnig weer regelmatig een paar uur naar de "Vuile Plas". ('s Namiddags zijn de vogels minder actief, maar des te meer de moto's, jeeps, ... die een deel van dit staatsdomein als crossterrein gebruiken.) Ik ging meestal rond 10.30 u. omdat de meeste vlinders en libellen dan pas beginnen te vliegen. De meeste observaties gebeurden aan de rand van het terrein. Bij mijn waarnemingen heb ik de dieren in een aanpalend driehoekig bosje, op de weilanden en akkers vlak naast de "Vuile Plas" ook opgetekend. Bij het inventariseren van wantsen en kevers heb ik hulp gekregen van Nobby Thys, educatie-medewerker van Natuurpunt.

De mossen en zwammen zijn gedetermineerd door Lydia Peeters, lid Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Nu volgt een lijstje van een aantal bijzondere **waarnemingen**:

I. DIEREN

A. Vogels (67 soorten. Dit jaar al Wulp als nieuwe soort.)

- Canada gans : In '01 broedgeval op eilandje midden grootste plas van gebied.
- Buizerd : Is het hele jaar door aanwezig, soms met 2 samen.
- Torenvalk : Ziet men ook veel, dikwijls een koppel.
Broedt zeker al van in 1960 regelmatig in nestbak gehangen aan eenzame eik midden de weiden op een 100 meter van de Edegemse Beek.
- Sperwer : 1 waarneming in '01 van 2 ex.; in '02: vier losse observaties (waarschijnlijk te voedselarm).
- Boomvalk : 1 x 2 ex. in voorjaar '00 (op zoek naar nestgelegenheid).
- Scholekster : Elk jaar enkele waarnemingen op de Edegemse weilanden naast "Vuile Plas".
- Kievit : Regelmatige doortrekker te zien op Edegemse en Kontichse weiden.
- Groenpootruiter : 1 observatie in '01 in plas midden gebied.
- Witgat : In '00 en '02: 1 waarn. in plas midden gebied.
- Houtsnip : 1 waarneming in '01.
- Watersnip : Elk jaar enkele ex. in plassen.
- Koekoek : Enkel 2 data in '00.
- Ijsvogel : Verschillende waarn. in '00 en '01, geen in '02; soms langs Edegemse Beek, maar vist vooral op driehoekige plas.
- Grote bonte specht : Regelmatige broedvogel; soms elkaar achtervolgend.

- Groene specht : Bijna elke keer te zien of te horen; soms 2 afzonderlijke ex.
- Grote gele kwikstaart: In winterperiode langs Edegemse Beek.
- Nachtegaal : In '01: 2 waarn.; in '02 broedgeval (waarneming op dezelfde plaats tijdens vier bezoeken over een periode van een maand (20/04 tot 20/05).
- Blauwborst : Broedvogel; soms 2 afzonderlijke ex. Wordt gestoord door moto's!
- Zwarte roodstaart : In '01 enkele keren op dak van Baddenbroekse hoeven.
- Kleine karekiet : In '00 en '01 één ex. op doortrek.
- Bosrietzanger : Vooral in '01 in bosjes langs E19.
- Spotvogel : 3 waarn. in '01.
- Fitis : In '01: tot meer dan 5 zangposten.
- Tjiftjaf : In '01 en '02 tot meer dan 20 zangplaatsen!
- Zwartkop : In '01 en '02 tot meer dan 10 zangposten.
- Tuinfluiter : In '01 en '02: minstens 2 zangplaatsen.
- Grasmus : Tot 4 zangposten langs E19 zijde.
- Goudhaan : Dikwijls 1 ex. in hoek met hoeve en Edegemse Beek.
- Staartmees : Tot meer dan 20 ex. in groep (winter).
- Boomkruiper : Op Canadapopulieren langs Edegemse Beek.
- Rietgors : Enkele waarn. in '00 en '01.
- Sijs : In '02 waarn. van meer dan 10 ex. in groep (winter).
- Huismus : Geen! (Gebied niet geschikt?)

B. Zoogdieren (5 soorten)

- Wezel : 1 waarn. in '00.
- Vos : Op 5 juni '01 's middags prachtige waarneming van 1 stilstaand ex. op een 30 à 35 m. vooraan in het aanpalend driehoekig bosje.

C. Libellen (18 soorten)

- Weidebeekjuffer : Op 18 aug. '01 tijdens libellenuitstap van afdeling Zuidrand Antwerpen enige waarn. van 1 ex. van deze prachtige juffer van zuivere waterlopen (Edegemse Beek).
- Kleine roodoogjuffer : In '01 tot meer dan 10 ex. laag vliegend boven driehoekige plas.
- Plasrombout : 2 waarn. in '01 boven ondergelopen sporen van moto's.
- Zuidelijke oeverlibel : Op 28-08-'00 uitzonderlijke waarn. van deze invasiegast aan driehoekige plas.

D. Vlinders (18 soorten)

- Boomblauwtje : 1 ex. in '00.
- Icarusblauwtje : Meer dan 10 ex. in '02 langs zandige weg parallel met E 19.

PLANTEN

A. Zaadplanten (102 soorten genot eerd)

- Bosorchis : Vóór de afgravingen stonden er vele tientallen ex. tussen het struikgewas. Nadien waren ze bijna alle verdwenen. Nu is er stilaan terug een toename.
- Brede wespenorchis : Gedijt goed op die zandgronden.
- Fraai duizendguldenkr. : Bij grootste plas.
- Crassula helmsii : Idem.

B. Mosplanten (4 soorten)

- Flesjesmos : Blasia pusilla

C. Zwammen (29 soorten)

- Br. schijntrechterszw. : Pseudoclitocybe cyathiformis
- Dikvoetbreeksteeltje : Conocybe subovalis

Al de gegevens van mijn waarnemingen van dieren met aantallen en planten staan op computer in 3 jaarlijsten van dieren (in Excel) en 1 plantenlijst (in Word).

Als besluit hoop ik dat men in de nabije toekomst de "Vuile Plas" zal klasseren als een erkend natuurgebied (o. a. honden aan leiband) waardoor het belang van dit terrein natuurlijk nog zou toenemen. Als bufferzone zouden de omringende weiden en akkers best landbouwzone blijven.

Armand Cuypers
Ter Voortlaan 54
Tel.: 03/ 440 29 01
E-mail: armandcuypers@hotmail.com